Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník
Kalvodova 360, Jeseník, 790 03
www.zspll.cz **e-mail: reditel@zspll.cz** **☎ 724 037 557, 724 799 092**

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Škola: Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník

Školní rok: 2025/2026

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

V OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Školní rok: 2025/2026

ZÁKLADNÍ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název školy:	*Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník*
Adresa školy:	*Kalvodova 360, Jeseník, 790 03*
IČO:	*68911921*
RED-IZO:	*600 027 252*
Ředitelka:	*Mgr. Eliška Ježková*
Kontakty	
Telefon:	724 799 092
E-mail:	*reditel@zspll.cz*
Webové stránky:	www.zspll.cz
Zřizovatel:	*Olomoucký kraj, Jeremenkova 40 a, 779 00 Olomouc*
Kontakty	
Telefon:	585 508 856
Webové stránky:	*www.kr-olomoucky.cz*
Školní metodik prevence:	*Mgr. Hana Augustynková*
Personální situace:	*ředitelka školy, 6 pedagogů ZŠ, 1 pedagog MŠ*

INFORMACE O ŠKOLNÍM METODIKOVI PREVENCE

Mgr. Hana Augustynková
Telefon: 724 799 092
E-mail: augustynkova@zspll.cz

- příprava, realizace a koordinace preventivních aktivit
- spolupráce s vedením školy a okresním a krajským metodikem prevence
- spolupráce s výchovným poradcem
- pravidelná účast metodika prevence na odborných seminářích, kurzech a jiných formách dalšího vzdělávání
- seznámení kolektivu pedagogů s filozofií programu a jejich zaangažování do realizace
- informování ostatních pedagogů o aktualitách v oblasti prevence (**zaměření na šikanu, kyberšikanu, bezpečný internet a AI, návykové látky, základní právní normy, ochranu zdraví**)
- seznámení kolektivu pedagogů s krizovým plánem řešení šikany a výskytu návykových látek, se zdroji odborné pomoci
- ve spolupráci s třídními učiteli zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování
- ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími odborníky poskytování informací o rizikovém chování a jeho důsledcích
- spolupráce na vypracování a podání projektu se žádostí o poskytnutí dotace
- aktuální a důležité informace sdělovat prostřednictvím školních nástěnek, využívání schránky důvěry
- Preventivní program školy je zveřejněn na www.zspll.cz

Realizace preventivního programu vyžaduje spolupráci a pružnou komunikaci o problémových jevech od všech zaměstnanců školy, přičemž **stěžejní úlohu při naplňování Preventivního programu školy mají třídní učitelé.**

Preventivní program školy vychází zejména z těchto předpisů pro oblast prevence rizikového chování:

- Krajský plán primární prevence rizikových projevů chování v OK na léta 2023-2026
- Strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním v Olomouckém kraji 2023–2026
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j.: MSMT-21149/2016
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j.: 21291/2010-28
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. 72/2005 Sb. dle Školského zákona č. 561/2004 Sb.

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Zdravotně oslabené děti se do lázní sjíždějí z celé České republiky. Léčí se zde netuberkulózní onemocnění dýchacích cest, nemoci oběhového ústrojí, nemoci z poruch látkové výměny a žláz s vnitřní sekrecí nebo kožní nemoci. Délka turnusů se pohybuje v rozmezí 4–5 týdnů. Počet žáků je proměnlivý údaj podle nástupu jednotlivých turnusů, od toho se odvíjí také pohyblivý plán konkrétních preventivních aktivit

Základní škola dětem umožňuje po dobu léčení návaznost ve výuce základních vyučovacích předmětů podle informací předem zaslaných z kmenové školy nebo pracuje podle svého školního vzdělávacího programu. Žáci 1. i 2. stupně se učí denně tři až čtyři hodiny. Poskytujeme individuální konzultace ve všeobecně vzdělávacích předmětech také žákům středních škol. Učitelé pomáhají žákům překonat adaptační potíže, které mohou být příčinou přechodných problémů ve výuce a během léčebného pobytu zvládnout požadované učivo.

První informace o žácích získáváme z dotazníků, které vyplňují jak rodiče, tak učitelé, se kterými dále zůstáváme v telefonickém a elektronickém kontaktu. Upozorňují nás na individuální potřeby dětí, na specifické poruchy učení, popř. na poruchy chování. Příjmový den mohou rodiče blíže charakterizovat své dítě, upozornit na individuální zvláštnosti a potřeby a kdykoliv mají možnost konzultace s pedagogy.

Je zřejmé, že zdravotně oslabené děti mají větší počet zameškaných hodin. Velký počet dětí je diagnostikován pedagogicko psychologickou poradnou jako děti s poruchami učení a chování. Z dotazníku má pedagog možnost zjistit, zda dítě žije v úplné či neúplné rodině.

Oddělené pracoviště **ZŠ a MŠ při nemocnici** věnuje komplexní výchovně vzdělávací péči dětem zdravotně oslabeným a dlouhodobě nemocným ve věku od dvou do patnácti let, které jsou hospitalizovány na dětském oddělení Nemocnice AGEL Jeseník a.s. Poskytujeme také individuální konzultace ve všeobecně vzdělávacích předmětech žákům středních škol.

Škola v rámci **realizace Preventivního programu školy** připravuje v každém turnusu aktivity zaměřené na efektivní prevenci rizikového chování a na ochranu zdraví a životního prostředí. Již několikátý rok jsou u nás v centru pozornosti **výchova proti kouření** (dětem, které se léčí s nemocemi dýchacích cest, je potřeba velmi důrazně vysvětlovat všechna rizika kouření a přimět je k tomu, aby kouřit nikdy nezačaly**), bezpečná práce s internetem, minimalizace šikany a kyberšikany, bezpečné a korektní chování v kyberprostoru, prevence úrazů a podpora zdravého životního stylu.** Všichni pedagogové na škole zařazují vhodné informace i do předmětů při každodenní výuce. V současné době z důvodu přechodného umístění školy v jiných prostorách není k dispozici terapeutické pracoviště. Žáci mohou pro zvládnutí neklidu využívat relaxační koutky.

Výchovné úsilí školy vede k upevňování pozitivních vlastností a návyků, které žákům pomohou v krizových chvílích života přijmout nejvhodnější řešení nastalé situace.

Důvody, proč navštěvovat naši školu:

1. Respektujeme rychlost adaptace a individualitu každého dítěte, jeho potřebám je věnována náležitá pozornost a péče.
2. Nižší počet dětí ve třídách.
3. Pedagogové jsou plně odborně kvalifikovaní, dále se vzdělávají a sledují nové trendy.
4. Učivo zvládají děti ve škole, mají tak dostatek času na léčebné procedury a klimatickou léčbu.
5. Zabezpečujeme výuku dětí s různými vzdělávacími potřebami.
6. Organizujeme mimoškolní aktivity (výjezdy, exkurze, projekty).

Chceme být školou:

1. Která poskytuje kvalitní vzdělání v přátelské atmosféře.
2. Kde se žáci kromě vědomostí naučí vzájemnému respektu.
3. Kam děti a zaměstnanci chodí rádi a cítí se zde spokojeně a bezpečně.
4. Kde se rodiče a veřejnost mohou zapojit do vzdělávacích programů vedoucích k rozvoji dětí.

TÉMATA PRIMÁRNÍ PREVENCE

1. Prevence drogových závislostí, alkoholu a kouření
2. Rizikové chování na internetu, kyberšikana, prevence škodlivých dopadů AI na žáky
3. Prevence agrese a šikany – posilování a rozvoj mezilidských vztahů
4. Prevence projevů xenofobie, rasismu, antisemitismu
5. Prevence úrazů a závažných virových onemocnění, rizikové chování v dopravě
6. Prevence sexuálního zneužívání a týrání
7. Prevence kriminality a delikvence
8. Právní odpovědnost
9. Prevence záškoláctví
10. Zdravý životní styl
11. Prevence vzniku poruch příjmu potravy
12. Ekologie (environmentální výchova)
13. Prevence virtuálních drog – patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách
14. Problémové situace týkající se žáků s PAS (poruchy autistického spektra)

HLAVNÍ CÍLE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY (PPŠ)

1. **Ovlivňovat chování dětí a mládeže ve smyslu podpory zdravého životního stylu**
   - spolupráce s koordinátorem environmentální výchovy

2. **Trvale prohlubovat povědomí žáků o rizikovém chování, jeho typech a následcích**
   - preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování
   - přijetí osobní zodpovědnosti k právům a povinnostem

3. **Včasně diagnostikovat žáky se sníženou adaptací na nové prostředí, dále žáky se sklony k šikaně a jiným poruchám chování, vytvářet pozitivní, klidnou atmosféru ve škole a atmosféru vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí při udržení uvědomělé kázně**
   - usilovat o dobré vztahy a spolupráci mezi rodiči a školou
   - vytváření a udržení bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy
   - spolupráce celé školy - žáků, zákonných zástupců, pedagogů a nepedagogických pracovníků
   - pečovat o duševní zdraví
   - systematicky a z odborného hlediska správně přistupovat k prevenci a intervenci v oblasti **náročného chování dětí**, volit vhodné preventivní přístupy, které jeho rozvoj mohou eliminovat nebo alespoň zmírnit

4. **Podporovat osobnostní a sociální rozvoj, výcvik v sociálně komunikativních dovednostech, zvyšovat schopnost řešit a zvládat problémy a konflikty nenásilnou formou**
   - vedení žáků k samostatným správným rozhodnutím a řešení problémů
   - formování a rozvíjení dovedností pro život, sociálních dovedností a dovedností seberegulace žáků

5. **PPŠ vychází z dlouhodobé preventivní strategie školy a reflektuje aktuální situaci**
   - průběžné vzdělávání metodika prevence a ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků
   - rozvíjení klíčových dovedností pedagogů, podpora schopnosti sebereflexe, podpora pracovního i osobního seberozvoje pedagogů
   - metodické postupy pro řešení krizových situací

Zdravotně oslabené děti a děti se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být častěji ohroženy negativními vzory rizikového chování. V širším kontextu vztahů v třídním kolektivu a ve škole obecně potřebují adekvátní podporu také žáci nadaní a mimořádně nadaní a žáci s nárokem na poskytování jazykové přípravy. Situaci nepodceňujeme a volíme takové formy působení, které budou pro děti opravdu přínosem a pomocí.

I když u nás děti stráví jen několik týdnů, považujeme za důležité využít tento čas a přispět k tomu, aby z nich vyrůstaly zdravé, sebevědomé a odpovědné osobnosti. V prevenci nespoléháme na okamžitá „zázračná“ řešení a různé zákazy. Základem naší strategie je neskrývání problémů, zájem o dítě, jeho svět a jeho problémy.

KONKRÉTNÍ CÍLE PPŠ

1. **prevence závislostního chování, užívání návykových látek**
   - předcházet užívání návykových látek a zdravotním problémům
   - zvyšování odolnosti vůči projevům rizikového chování
   - zvyšování sebedůvěry
   - zlepšování týmové spolupráce, řešení konfliktů
   - spolupráce s rodiči a pracovníky PLL

2. **prevence agrese, násilného chování a šikany**
   - předcházet projevům šikany, xenofobie a rasismu
   - zajistit bezpečnost žáků o přestávkách
   - rozvoj oslabených funkcí u žáků s vývojovými poruchami učení a chování
   - posilování a rozvíjení zdravých vztahů mezi vrstevníky

3. **prevence kriminality a delikvence**
   - upevňování obecně uznávaných hodnot a postojů společenského života
   - tlumení agresivity, adekvátní reakce na stres a neúspěch
   - posilování právního vědomí a mravních hodnot

4. **zdravý životní styl**
   - výchova ke zdravému životnímu stylu a ohleduplnosti (životospráva, duševní hygiena, režim dne, hygiena rukou, stres)
   - podpora pohybových aktivit
   - ochrana životního prostředí, environmentální výchova

5. **prevence rizikového chování na internetu, kyberšikany**
   - bezpečné a korektní chování žáků v kyberprostoru
   - rizika sociálních sítí
   - online závislosti
   - fenomén youtubering
   - prevence škodlivých dopadů AI na žáky
   - zneužití osobních údajů v prostředí elektronických médií

6. **prevence úrazů, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě**
   - výchova k odpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, prevence úrazů
   - témata dopravní výchovy, poskytování první pomoci
   - ochrana člověka za mimořádných událostí, orientace v integrovaném záchranném systému
   - preventivní činnost školy zaměřená na krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí

7. **bezpečné klima školy**
   - vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
   - rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
   - vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
   - wellbeing

8. vhodnými činnostmi napomáhat k úspěšnému průběhu léčby dětí v MŠ a ZŠ při nemocnici

FORMY PLNĚNÍ CÍLŮ

- zařazování všech vhodných témat do výukových předmětů, v 1. - 5. ročníku především do hodin předmětu Člověk a jeho svět, v 6. - 9. ročníku do hodin přírodopisu a informatiky
- besedy a přednášky s odborníky nebo připravené učiteli
- využití nosičů, projektů a programů s preventivní tematikou (První pomoc; Kouzlo nezranitelnosti; Seznam se bezpečně!, Dopravní výchova…)
- společně s mluvčí Policie ČR, s pracovníky Městské policie, Horské služby a HZS seznamovat žáky vhodnou formou s jejich právy a povinnostmi a s Integrovaným záchranným systémem
- v rámci péče o chrup využívat komplexní výukový program „Zdravé zuby“ pro žáky 1. stupně, pracovat na internetových stránkách tohoto programu, využití interaktivního programu „Veselé zoubky“, spolupráce s odborníky
- posilovat u žáků zásady správné výživy a životosprávy
- ochrana osobních a citlivých údajů, nebezpečí chatování a schůzek přes internet (předkládat a vysvětlovat modelové situace)
- vysvětlení pojmu kyberšikana a možností obrany
- opakovaně se zaměřit na výchovu proti kouření (tvorba správných postojů, slohové a výtvarné práce, počítačové prezentace, fotopříběhy, nepodléhání reklamě, Den bez tabáku, Den bez cigaret, Nekuřátka…)
- využívat schránku důvěry, odpovědi pod značkou uveřejnit na nástěnce
- diskutovat o mezinárodní situaci, chování za mimořádných událostí
- seznámení dětí s „Pravidly k bezpečnějšímu užívání internetu“, vyvěšení pravidel v počítačové učebně, využití počítače (www.bezpecnyinternet.cz, www.e-bezpeci.cz)
- besedy, nácvik správných postojů, obrana před manipulací, diskuze, výtvarné a slohové zpracování témat, počítačové prezentace
- využívání nových poznatků z oblasti komplexní rehabilitační péče
- schopnost říci si o pomoc a vědomí kam se v jakých záležitostech obrátit
- hry na nácvik verbální a neverbální komunikace, sebepoznání, schopnost vyjádřit svůj názor, simulační hry, vzájemné vnímání odlišností dětí a komunikace o vztazích
- orientace v základních právních normách (Školní řád, Trestní zákoník, trestní odpovědnost, Ústava, Charta práv dítěte…)
- upevňování základních pravidel a hodnot společenského chování
- dodržování práv hospitalizovaných dětí (Charta práv dětí v nemocnici), zlepšování psychického stavu dětí, zapojení rodičů

ZABEZPEČENÍ PLNĚNÍ CÍLŮ

- **stěžejním cílem programu prevence rizikového chování** bude systematické předcházení projevům rizikového chování, v případě jejich výskytu cílené, odborné a efektivní řešení (vlastními prostředky v rámci školy, případně ve spolupráci s dalšími kompetentními organizacemi a institucemi)
- **ve školním roce 2025/2026** zůstává základní strategií Preventivního programu školy osvojení základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu (ochrana dětí a mládeže před kuřáctvím, prevence problémů způsobených alkoholem a jinými látkami, prevence obezity i poruch příjmu potravy, narůstající počet dětí ohrožených astmatem a alergiemi, podpora pohybových aktivit); inspirace koncepcí projektu Škola podporující zdraví (filozofií projektu je vytvářet pocit bezpečí, sounáležitosti, projevy uznání, porozumění a partnerství žák – učitel – rodič)
- vytvářet podporující a podnětné prostředí a podporovat u žáků schopnost pracovat se svými emocemi, udržovat respektující vztahy, uplatnit své silné stránky, plánovat, řešit problémy či zvládat stres (wellbeing)
- třídní učitel pracuje s dynamikou třídy a monitoruje situaci v kolektivu při neustálém střídání žáků
- zařazování vhodných témat do výuky, realizace projektů v rámci Školního vzdělávacího programu
- zapojení žáků do všech aktivit tak, aby sami sledovali dění ve škole, snažili se potlačit negativní vlivy a řešili problémové situace
- individuálně se věnovat žákům, respektovat pokyny z kmenových škol, volit metody práce podle potřeb žáků
- doplňování knihovny pro potřeby vyučujících, využití internetu a interaktivní tabule
- pokračovat ve vydávání školního časopisu Škulda
- zajištění minimálně 1 hodiny v rozvrhu během každého turnusu ve všech ročnících
- důsledná činnost všech vyučujících, jednotná výchovná opatření
- spolupráce s odborníky, organizacemi a institucemi dle témat a forem
- spolupráce s výchovným poradcem
- vzdělávání pedagogů dle plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, samostudium, příklady dobré praxe na www.rvp.cz

PLÁN PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

1. **pro žáky prvního a druhého stupně základních a speciálních škol**
   - akce PPŠ jsou součástí průřezových témat Školního vzdělávacího programu a jsou realizovány formou projektů **během celého školního roku** (dle počtu dětí a složení tříd v jednotlivých turnusech)
   - pro děti ze speciálních škol jsou vybírána ta nejvhodnější témata a způsob realizace i náplň jsou přizpůsobeny podle konkrétních vzdělávacích potřeb žáků
   - projekty realizují nebo koordinují školní metodik prevence, výchovný poradce a koordinátor environmentální výchovy za spoluúčasti ostatních pedagogů
     P1 – Integrovaný záchranný systém
     P2 – Den proti kouření
     P3 – Nikdo nemá právo druhému ubližovat
     P4 – Víceboj všestrannosti
     P5 – Paragrafy pro život
     P6 – Evropský den jazyků
     P7 – Den Země
     P8 – Den vody
     P9 – Les – Den stromů
     P10 – Kde skončí odpady
     P11 – Ochrana přírody, CHKO Jeseníky
     P12 – Priessnitz a léčivé prameny
     P13 – Jen tak na zkoušku?
     P14 – Školní časopis

2. **začlenění jednotlivých témat prevence do vzdělávacího procesu**
   - **1. - 2. ročník** – pojmenování rizik spojených s kouřením, alkoholem a drogami, hodnota zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu, dopravní výchova, čísla tísňového volání, komunikace a spolupráce, ohleduplnost
   - **3. – 5. ročník –** zdraví jako základní lidská hodnota, rizika návykových látek, odmítnutí návykové látky, kam a na koho se obrátit pro pomoc, čísla tísňového volání, komunikace s poradenskými službami, moje práva a práva druhých, dopravní výchova, první pomoc
   - **6. – 9. ročník –** vhodné způsoby komunikace a chování, respektování odlišností, tolerance, spolupráce ve skupině, právní odpovědnost, podstata zdravého životního stylu, rizika zneužívání návykových látek, kam a na koho se obrátit pro pomoc, komunikace s poradenskými službami, bezpečné a kritické využívání AI nejen ve výuce

3. **volnočasové aktivity podporující PPŠ -** funkce školy je zde z organizačních důvodů omezená
   - organizujeme besedy a výjezdy do okolí, na kterých seznamujeme žáky s jesenickým regionem a tradicí lázeňství
   - podle možností lázeňského provozu pořádáme celodenní školní výjezd

4. **pro pedagogy a další pracovníky školy**
   - na začátku školního roku jsou seznámeni s PPŠ a krizovými plány řešení šikany, výskytu návykových látek a při mimořádné události
   - všichni pracovníci jsou seznámeni s důležitými informacemi o každém žáku
   - nové a důležité informace z oblasti prevence jsou probírány v rámci metodického sdružení
   - nabídka vzdělávacích aktivit v rámci DVPP

5. **pro výchovného poradce**
   - spolupráce se školním metodikem prevence
   - evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a mimořádně nadaných
   - vzájemné informování o důležitých bodech z oblasti prevence a konzultování postupů řešení

6. **pro žáky základní školy při nemocnici s účastí žáků mateřské školy při nemocnici**
   - podpora v oblasti sociálních dovedností
   - besedy s tématikou zdravého životního stylu (péče o tělesné a duševní zdraví, prevence úrazů, VESELÉ ZOUBKY, násilí, šikana, kyberšikana, bezpečný internet a AI, život bez závislostí)
   - poskytování jazykové podpory dětem v rámci běžných činností
   - projekty s prvky environmentální výchovy, dopravní výchovy a finanční gramotnosti dle ŠVP pro ZŠ a MŠ
   - příprava ke zdravotnímu vyšetření a zákroku, podpora traumatizovaných dětí – celoroční projekt „Co mě čeká“
   - účast ve výtvarných soutěžích se zaměřením na prevenci, výstavka dětských výtvarných prací na téma prevence v prostorách dětského oddělení
   - využívání skupinové práce, prožitkových a situačních her
   - individuálním přístupem napomáhat k úspěšnému průběhu léčby a zlepšování psychického stavbu dětí
   - dodržování Charty práv hospitalizovaných dětí

REPRESÍVNÍ NÁSTROJE

Závažné přestupky proti školnímu řádu /hrubost, šikana, agresivita atd./ jsou řešeny ihned s vedením školy, písemný záznam je zaslán ředitelství kmenové školy a jsou informováni zákonní zástupci dítěte.

METODY HODNOCENÍ EFEKTIVITY PROGRAMŮ A ČINNOSTÍ

- pomocí dotazníkové metody zjišťujeme názory dětí 1. i 2. stupně na pobyt ve škole (konec každého turnusu)
- rodiče formou dotazníku hodnotí podmínky pro výchovně vzdělávací práci v naší škole
- besedy, které jsou zaměřeny na podporu zdravého životního stylu a prevenci, jsou zakončeny závěrečným zhodnocením, testem nebo zpracováním projektu či prezentace na zadané téma
- na škole je zřízena schránka důvěry

- změny postojů žáků k problematice zdravého životního stylu hodnotíme rozhovorem po zhlédnutí videopořadu
- pohovory se zdravotnickými a výchovnými pracovníky lázní zjišťujeme úspěšnost komplexní rehabilitační péče
- průběžně sledujeme podmínky, situaci a klima ve škole
- účinnost PPŠ je hodnocena průběžně během školního roku na pedagogických poradách a jednou ročně komplexně

EVIDENCE, ZPĚTNÁ VAZBA

- vedení záznamů o jednorázových akcích během školního roku – ředitel školy /plán práce školy/, třídní knihy jednotlivých ročníků, roční vyhodnocení PPŠ
- evidence školního metodika prevence
- záznamy akcí z oblasti zdravého životního stylu a prevence – vyučující v třídních knihách
- zpětná vazba od dětí – žáci hodnotí pobyt ve škole na konci turnusu (lze anonymně)

PŘEHLED SPOLUPRACUJÍCÍCH ORGANIZACÍ A ODBORNÍKŮ

- Policie ČR (npor. Mgr. Bc. Vlastimil Gurka, tel.: 974 773 651)
- Městská policie Jeseník (Mgr. Bc. Martin Novotný, tel.: + 420 156, +420 584 401 260, +420 720 954 165)
- Hasičský záchranný sbor Jeseník (mjr. Ing. Michal Kužílek, tel.: 950 791 011, 950 791 097)
- Speleologická záchranná služba
- Zdravotnická záchranná služba, Územní odbor Jeseník (MUDr. Lucie Cvrkalová, tel.: 585 544 200)
- Správa CHKO Jeseníky, AOPK ČR, Regionální pracoviště Olomoucko (Mgr. Petr Šaj, mobil 724 800 937, Michal Ulrych, mobil 728 234 703, Mgr. Jakub Černoch, mobil:724 800 588)
- Horská služba Karlov (Martin Chalupa, mobil: +420 601 302 613)
- Priessnitzovy léčebné lázně a.s., Jeseník

OCHRANA ÚDAJŮ

Škola (a její zaměstnanci) ve smyslu evropského nařízení ke GDPR zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků, studentů a zaměstnanců školy a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště. Shromažďuje pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládá a chrání před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává (viz Zákon o zpracování osobních údajů č. 110/2019 Sb. v platném znění).

POSTUP ŠKOLY PŘI DIAGNOSTICE A VYŠETŘOVÁNÍ ŠIKANY

V souladu s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j.: 21291/2010-28) a Metodickým pokynem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016) má škola vypracován **PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ**. Slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole. Zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Je určen pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy, rodičům a žákům. Tento program je součástí Preventivního programu školy.

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

1. Charakteristika šikany
2. Základní pojmy
3. Stadia šikanování
4. Hlavní úkoly školy v prevenci
5. Metody řešení
6. Krizový plán
7. Výchovná opatření
8. Důležité informace a zdroje

1. Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou žáků. Nebezpečnost šikany spočívá zvláště v její závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka i v celoživotních následcích na duševním i tělesném zdraví. Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, poškození cizí věci apod.

2. Základní pojmy

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií)
- fyzická šikana, přímá a nepřímá (včetně krádeží a ničení majetku)
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (např. násilné a manipulativní příkazy)
- nepřímé znaky šikanování – žák nemá kamarády, o přestávkách je osamocený nebo vyhledává blízkost učitele, působí nešťastně, před třídou je nejistý a ustrašený, zhoršuje se prospěch ve škole, má poškozené nebo ztracené věci, nechce chodit do školy, na těle má modřiny a rány, které neumí uspokojivě vysvětlit apod.
- přímé znaky šikanování – nadávky, ponižování, hrubé žerty na žákův účet, nepřátelská a pohrdavá kritika, nátlak na odevzdávání darů a peněz, podřizování příkazům od spolužáků, neoplácení i menších fyzických útoků apod.

3. Stadia šikanování

- zrod ostrakismu – jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.
- fyzická agrese a přitvrzování manipulace - v zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.
- vytvoření jádra útočníků - vytváří se skupina agresorů, začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejníže, tedy ti „slabí“.
- většina přijímá normy agresorů - normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.
- totalita neboli dokonalá šikana - násilí jako normu přijímají všichni členové třídy, šikanování se stává skupinovým programem.

4. Hlavní úkoly školy v prevenci šikanování

Škola má povinnost předcházet všem náznakům násilí a šikanování a vytvářet bezpečné prostředí pro každého jedince. Snažíme se budovat sociálně zdravé prostředí, zajímáme se o žáky, jsme s nimi v těsnějším kontaktu, abychom měli přehled, co se mezi nimi děje. Vzhledem ke specifikům provozu školy (střídání turnusů, žáci z různých typů škol, kteří se vzájemně poznávají) **učitelé pomáhají žákům překonávat adaptační potíže, včasně diagnostikují a řeší problémové situace**. Můžeme tak **předcházet nežádoucím situacím a konfliktům**. V této oblasti spolupracují všichni pracovníci školy, kteří jsou seznámeni s charakteristikou i projevy šikanování a metodami řešení počáteční i pokročilé šikany.

Základní myšlenky prevence na naší škole:

- zajímáme se o žáky,
- otevřeně s dětmi komunikujeme o vztazích, o odlišnostech jednotlivců
- podporujeme pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky
- dodržujeme společně stanovená třídní pravidla
- všichni pracovníci jsou seznámeni s důležitými informacemi o každém žáku
- pozorujeme, naslouchámе, vytváříme pozitivní sociální klima
- pomáháme rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- výuku vedeme zajímavě, každé dítě má možnost zažívat úspěch
- zajišťujeme dohled nad žáky, kontrolujeme riziková místa ve škole
- organizujeme diskuze se žáky v rámci projektů „Nikdo nemá právo druhému ubližovat“, „ Paragrafy pro život“
- nabízíme možnost sdělení informací prostřednictvím schránky důvěry

5. Metody řešení

Pedagogický pracovník musí šikanování mezi žáky předcházet, všechny projevy co nejrychleji řešit a oběti poskytnout okamžitou pomoc.

6. Krizový plán

1. Krizový plán řešení šikany má eliminovat nebo minimalizovat škody v případě, že ve škole dojde k případu šikanování.
2. V případech prokázaných projevů šikany nebo podezření na šikanu zahájí pedagogický pracovník okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a vše oznámí řediteli školy.
3. Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, ředitel zahájí odborné vyšetření záležitosti. Je kladen důraz na taktní jednání s rodiči a zachování důvěrnosti informací.
4. Ředitel školy rozhodne, zda škola zvládne řešit problém vlastními silami nebo potřebuje pomoc specializovaných institucí a Policie ČR. Zajistí informování rodičů a kmenové školy.
5. Postup vyšetřování počátečních stádií šikany – dodržujeme posloupnost kroků:
   a) odhad závažnosti situace a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování, vyvarovat se bagatelizace problému, *neřešit problém před třídou*
   b) musíme nalézt odpovědi na tyto otázky: Kdo je obětí, kolik jich je? Kdo je agresorem, kolik jich je, kdo je iniciátor, kdo aktivní účastník? Co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětem? K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo? Jak dlouho šikanování trvá? Výpovědi k jednotlivým otázkám je *nutné zapsat* a uspořádat do důkazního materiálu.
   c) rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
   d) dávat pozor na typické chování oběti – vše popírá, útočníky označuje za kamarády, má strach z pomsty apod.
   e) nalezení vhodných svědků, *neprozradit zdroj informací*
   f) individuální, podle potřeby i konfrontační rozhovory se svědky, *nikdy však konfrontace obětí s agresory nebo společné vyšetřování svědků a agresorů*
   g) informování rodičů (podle situace i dříve)
   h) ochrana oběti (podle situace i dříve)
   i) rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi – dobře se připravit, mít dostatek důkazů, okamžitě zastavit jejich agresi
   j) svolání výchovné komise
   k) spolupráce s rodiči obětí i agresorů
   l) následná práce s kolektivem třídy

6. Postup vyšetřování pokročilé šikany:
   a) bezprostřední záchrana oběti
   b) domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
   c) zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
   d) pokračující pomoc a podpora oběti
   e) nahlášení policii (ředitel školy)
   f) vlastní vyšetřování

7. Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR:

- Pedagogicko – psychologická poradna Jeseník - Mgr. Martin Kupka, Ph.D., prevence.jesenik@seznam.cz, tel.: 584 411 829, 724 131 963
- Policie ČR – plk. Mgr. Ivan Petrišče, tel.: 974 773 299
- kpt. Mgr. Jaroslav Hazucha, tel.: 974 773 550
- por. Ing. Tereza Neubauerová, tel.: 974 773 208, mobil: 602 257 459
- František Zeman tel.: 605 777 612
- Krajský školský koordinátor prevence PhDr. Ladislav Spurný, tel.:585 508 545
- Krajský protidrogový koordinátor Mgr. Zuzana Starostová, tel.: 585 508 575

7. Výchovná opatření

Při porušení povinností stanovených školním řádem může být podle závažnosti tohoto porušení žákovi uloženo (-a):

a) **Napomenutí třídního učitele** - ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku, kterého se žák dopustí.
b) **Důtka třídního učitele** – ukládá ji třídní učitel po projednání a se souhlasem ředitele školy za závažnější či opakované porušení řádu školy, norem slušnosti; důtka třídního učitele se uděluje před kolektivem třídy.
c) **Důtka ředitele školy** - ukládá ji ředitel školy po projednání v pedagogické radě za vážná porušení řádu školy – zvláště za porušování norem slušnosti, za neomluvené absence, za agresivitu vůči spolužákům i dospělým a další závažná provinění.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do zprávy kmenové škole (Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a studentů, Článek X., Výchovná opatření).

8. Důležité informace a zdroje

- linka bezpečí 116 111 – bezplatná
- internetová linka bezpečí: pomoc@linkabezpeci.cz
- www.linkabezpeci.cz
- www.prevence-info.cz
- www.detstvibezurazu.cz
- https://www.e-bezpeci.cz/
- www.nevypustdusi.cz
- www.vycvikkvp.cz (materiály z časopisu Prevence, záložka Ke stažení z časopisů)
- literatura:
  Kolář, M. Bolest šikanování. Praha: Portál, 2005
  Kolář, M. Skrytý svět šikanování. Praha: Portál, 2000
  Kolář, M. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál, 2011
  Vágnerová, K. Minimalizace šikany – praktické rady pro rodiče. Praha: Portál, 2009
  Bendl, S. Prevence a řešení šikany ve škole. Praha: ISV Nakladatelství, 2003

Preventivní program školy a preventivní výchovně vzdělávací působení je neoddělitelnou součástí výuky i života celé školy. Nejde tedy o nárazové probírání aktuálních témat, snažíme se, aby každodenní život školy umožňoval osvojování kompetencí zdravého životního stylu. K tomu přispívá zejména důsledná činnost všech vyučujících a jejich snaha o příjemné a bezpečné školní klima.

PŘÍLOHY PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

1. Průběžně aktualizované přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže „Co dělat, když – intervence pedagoga“, zaměřující se na konkrétní oblasti rizikového chování (doporučené postupy škol a školských zařízení při výskytu rizikových forem chování dětí a mládeže) **https://www.olkraj.cz/skolstvi-a-mladez-pro-skoly-a-skolska-zarizeni-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/strategie-a-metodiky-v-oblasti-primarni-prevence**

2. Krizový plán řešení výskytu návykových látek

3. Krizový plán při mimořádné události

1. září 2025

zpracovala: Mgr. Hana Augustynková
schválila: Mgr. Ježková Eliška

OBSAH

Základní identifikační údaje školy 2
Informace o školním metodikovi prevence 3
Analýza současného stavu 4
Témata primární prevence 5
Hlavní cíle preventivního programu školy (PPŠ) 6
Konkrétní cíle PPŠ 7
Formy plnění cílů 8
Zabezpečení plnění cílů 9
Plán preventivních aktivit pro jednotlivé cílové skupiny 10
Represivní nástroje 11
Metody hodnocení efektivity programů a činností 11
Evidence, zpětná vazba 12
Přehled spolupracujících organizací a odborníků 12
Ochrana údajů 12
Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany 13
Program proti šikanování 13
Přílohy preventivního programu školy 17

Mgr. Eliška Ježková

Digitálně podepsal Mgr. Eliška Ježková
Datum: 2025.11.25 13:04:29 +01'00'